

VROLIJKE REDERIJKERSPOËZIE UIT DE 15^E EN 16^E EEUW

Vrolijke rederijkerspoëzie uit de 15^e en 16^e eeuw

Bas Jongenelen (samenstelling)

Tilburg 2025

Een deel van de vertalingen is gemaakt tijdens de module ‘Nederlandse literatuur in de Middeleeuwen en Vroegmoderne tijd’ (studiejaar 2024-2025), als onderdeel van de masteropleiding Nederlands van Fontys Educatie te Tilburg. De volgende studenten hebben eraan bijgedragen: Amber Goudkamp, Arno Rottier, Britt van Stipdonk, Christa Bartnick, Ellen Elzink-Santegoeds, Elon Scheeders, Isabel Nieuwenhuijs, Marieke Hotterbeekx, Marlieke Puts, Parastoe Nabizada, Sarah Zweegers, Suzan de Bruijn en Tamara van Thiel.

Omslagillustratie: Pieter Aertsen, *De eierdans* (1552), Rijksmuseum Amsterdam (SK-A-3)

Omslagontwerp: O.B. Kunst

ISBN 9789465202808

Inhoud

Anthonis de Roovere.....	9
Vier rondelen	10
Van der mollenfeeste.....	13
Jan van Doesborch.....	19
Tquaetste datter af comt zijn barvoete kinderen.....	20
Nu segt mi wie heeft den prijs ghewonnen	24
Boter en kase stoffiert die cuekene wel.....	27
Jan van Stijevoort	31
Steect van verre ic heb luttel an	32
Prueft selve wat sulcke liefde can maken	35
Anna Bijns	39
Dit vermach den eers meest tallen tyen	40
Tes beter geveesten dan qualijk gevaren.....	46
Gent 1539	51
Lo	52

Hantwaerpen (Antwerpen)	55
Antwerps Liedboek	59
Een nyeu liedeken	60
Een nyeu liedeken van Claes molenaer	64
Een amoreus liedeken	68
Matthijs de Castelein	71
Drie rondelen	72
Meester Oom	75
Rotterdam 1561	85
Liefde boven al	86
Johan Fruijters	90
Ick verbey den tijt	95
Wilt lijdt samich sijn	99
Egbert Meindertz	102
Eduard de Dene	107
Poy poy manneken poy	108
In myn Ketel comt ghildekens Cuusch ick net	110

Nawoord.....	113
Gehanteerde literatuur.....	129

Anthonis de Roovere

Vier rondelen

1

Die gheen pluymen en can strijcken,
Die en dooch ter werelt niet.
Is by aerm, by en sal niet rijcken,
Die gheen pluymen en can strijcken.
Alomme soe heeft by tachterkijcken.
Hy wordt verschoven, waer men hem siet:
Die gheen pluymen en can strijcken,
Die en dooch ter werelddt niet.

2

Sluymende zueghen eten wel haer draf.
Al sietmen de lieden, men kentse niet.
Ten is gheen coorne sonder kaf.
Sluymende zueghen eten wel haer draf.
Het heet sulc milde, die noydt en gaf.
By desen veel tsgheelijcx gheschiet.

1

Wie geen pluimen kan strijken
die deugt niet voor de wereld.
Als hij arm is, zal hij niet rijk worden,
wie geen pluimen kan strijken.
Overal heeft hij het nakijken.
Hij wordt aan de kant geschoven waar hij ook is.
Wie geen pluimen kan strijken
die deugt niet voor de wereld.

2

Stille zeugen eten alles op.
Al ziet men de mensen, men kent hen niet.
Er is geen koren zonder kaf.
Stille zeugen eten alles op.
Degene die nooit iets geeft, wordt mild genoemd,
je ziet overal hetzelfde gebeuren.

Sluymende zueghen eten wel haer draf.
Al sietmen de lieden, men kentse niet.

3

Die nu ter wereltd sal bedien,
Die moet duersteickt zijn als een iacke.
Alomme moet by hoocheydt dien,
Die nu ter wereltd sal bedien.
Onnoosel als die Godt verrien,
Oft anders gaet by metten sacke.
Die nu ter wereltd sal bedien,
Die moet duersteickt zijn als een iacke.

4

Die door de wereltd sal gheraken,
Die moet connen huylen metten honden.
Ende moet oock connen diverssche spraken,
Die door de wereltd sal gheraken.
Hier waerheydt segghen, en ghinder missaecten,
Vooren salven ende achter wonden.

Stille zeugen eten alles op.
Al ziet men de mensen, men kent hen niet.

3

Wie in de wereld wil slagen
die moet zoveel streken hebben als een jas steken.
Overal moet hij de hoogheid dienen,
wie in de wereld wil slagen.
'Onschuldig' zoals zij die God verraden hebben
of anders moet je rondgaan met de bedelzak.
Wie in de wereld wil slagen
die moet zoveel streken hebben als een jas steken.

4

Wie het wil maken in de wereld
die moet met de honden kunnen huilen,
en hij moet ook allerlei talen kunnen spreken,
wie het wil maken in de wereld.
Hier de waarheid zeggen en daar liegen,
van voren vleien en aan de achterkant het mes erin.

Die door de wereltd sal gheraken,
Die moet connen huylen metten honden.

Wie het wil maken in de wereld
die moet met de honden kunnen huilen.

Van der mollenfeeste

Van der mollenfeeste

Hoort, ghy goede lieden al ghemeyne,
Edele, onedele, aarme ende rijke,
Ghy zijt ontboden groot ende cleyne
Te trecken in een ander wijcke:
Hy is uutghesonden met zijnder pijcke,
Des opperste Prinche messagier
Maeckt u ghereedt alle ghelijcke.
Ghy en muecht niet langher blijven hier.

Al in dat lantschap vanden mollen
Moetdy trecken, sonder waen.
Al wildy daer teghen stryen of grollen,
Ten mach u helpen niet een spaen.
Als de bode coempt, soe eest ghedaen,
Hoe jonc, hoe schoone, hoe vroom, hoe wijs,
Als Dopperste ghebidt soe moet ghy gaen

Het mollenfeest

Luister, goede mensen hier bijeen,
edelen, onedelen, armen en rijken,
jullie, groot en klein, zijn uitgenodigd
om naar een ander gebied te gaan,
hier is gekomen, met zijn speer:
de gezant van de Hoogste Heer!
Maak je gereed, jullie zijn hierin gelijk,
jullie kunnen hier niet langer blijven.

Naar het land van de mollen
moeten jullie gaan, ja echt!
Wil je je ertegen vechten of over spotten?
Dat zou je geen greintje helpen.
Als de gezant komt, dan is het gedaan.
Hoe jong, hoe mooi, hoe sterk of wijs,
als de Hoogste het beveelt, dan moet je

Trecken int landt van mollengijs.

Der mollen heere, dopperste prins,
Die de mol schiep, de blinde beeste,
Heeft ontboden haer ende gins
Onder tvolck, minste ende meeste,
Dat sy commen ter molle feeste,
Daer sy hof houden onder deerde.
Als dlichaem sal scheeden vanden gheeste,
Salmen elck dienen naer zyn weerde.

De Paus ende zyn Cardinalen
Moeten alle tdeser feesten zijn.
Legaten, Bisschoppen, Dekens, Officialen,
Prochiepape, Predicare, jacopijn,
Freminuers, Vrouwenbruers ende Augustijn,
Priesters, clercken ende meesters wijs,
Dese moeten binnen corten termijn
Trecken ter feesten te Mollengijs.

Saertroosen, Monnicken, regulieren,
Bogaerden, Lollaerden ende Cluysenaren,

vertrekken naar het land van Mollengijs.

De heer van de mollen, de Hoogste Heer
die de mol schiep (dat blinde beest)
heeft uitgenodigd hier en daar
onder het volk de minsten en de meesten,
om te komen naar het mollenfeest.
Daar onder de grond houden zij hof.
Als het lichaam gescheiden is van de geest
zal ieder op zijn waarde geschat worden.

De paus en zijn kardinalen
zijn ook verplicht aanwezig op dit feest.
Legaten, bisschoppen, dekens, officialen,
parochiepriesters, predikers, dominicanen,
franciscanen, karmelieten en augustijnen,
priesters, alle geestelijken en wijze academici
moeten allemaal binnen korte tijd
naar het feest van Mollengijs gaan.

Karthuizers, monniken, reguliere kanunniken,
begarden, broeders van barmhartigheid, ingekluisten,